

Poznań, 04.01.2022 r.

Prof. UAM dr hab. Bartosz Kruszyński
Wydział Historii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
Pana dra Piotra Nykiela, przygotowana dla postępowania
w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia**

1. Podstawowe dane o kandydacie,

Pan dr Piotr Nykiel jest absolwentem Instytutu Filologii Orientalnej, Wydziału Filologicznego, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie w 1996 roku uzyskał dyplom magistra turkologii. W 16.01.2007 r. w Akademii Humanistycznej im. A. Gieysztora w Pułtusku otrzymał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii. Podstawą uzyskania tego stopnia była rozprawa doktorska pt. *Działania wojenne w akwenie egejskim Morza Śródziemnego (sierpień 1914 – marzec 1915)*. W 2011 roku ukończył specjalistyczny kurs paleografii osmańsko-tureckiej, który zorganizowało Stowarzyszenie Archiwistów w Stambule. Od 01.10.2004 r. do chwili obecnej Pan dr Nykiel jest zatrudniony w Katedrze Turkologii, Instytutu Orientalistyki, Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Dodać tutaj należy, że Kandydat nie ubiegał się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

2. Obowiązujące przepisy prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego oraz obowiązujące kryteria oceny,

Postępowanie habilitacyjne zostało wszczęte na wniosek złożony do Rady Doskonałości Naukowej w Warszawie przez Pana dra Piotra Nykiela z dniem 16.04.2021 r. Tym samym w postępowaniu tym obowiązują przepisy *Ustawy o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 roku* (Dz.U. z 2018 poz. 1668). Zgodnie z art. 219 tejże ustawy stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

1) posiada stopień doktora;

2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:

a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej¹.

3. Oceniane osiągnięcia naukowe,

3.1. Monografia naukowa,

Zgodnie z *Ustawą o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 roku*, (Dz.U. z 2018 poz. 1668, art. 219, ust. 1, pkt. 2), jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczący wkład w rozwój dyscypliny historia, Pan dr Piotr Nykiel zgłosił monografię pt. *Mahometanie Wernyhory. Turcy na froncie galicyjskim w latach 1916–1917*. Publikacja ta została wydana w 2020 roku przez Wydawnictwo Libron z Krakowa. W *Załączniku do komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17.12.2019 r. w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe*, powyższe wydawnictwo figuruje na stronie 18 pod pozycją nr 592 i posiada unikatowy numer 69200.

W kontekście I wojny światowej i frontu galicyjskiego, podjęta przez Autora tematyka jest wartościowa dla historiografii tego konfliktu. Szczególnie, że wcześniej zagadnienia związane z działaniami wojsk tureckich na tym obszarze operacyjnym były podejmowane w literaturze naukowej dość zdawkowo. Tym samym nie doczekały się wyczerpującego oraz rzetelnego opracowania w formie książkowej.

Prezentowana monografia posiada objętość 740 stron, co stanowi 39 arkuszy wydawniczych. Należy uznać, że pod względem technicznym (redakcja, skład, okładka, edycja

¹ Rada Doskonałości Naukowej, *Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego (ostatnia aktualizacja: 5 sierpnia 2021 r.)*, s. 10, [za:] witryna internetowa Rady Doskonałości Naukowej w Warszawie, <https://www.rdn.gov.pl/>, (dostęp: 29.11.2021).

fotografii oraz mapy) książka została wydana bardzo starannie. Jednak przy tak dużej objętości tekstu oraz jakości wnętrza (papier półkredowy o wysokiej gramaturze) wskazana byłaby twarda oprawa. Choć niewątpliwie zwiększyłyby to koszty wydawnicze. Jednak biorąc pod uwagę wartość tej pracy dla historiografii I wojny światowej, zabieg ten byłby wskazany.

Pan dr Piotr Nykiel pracował nad wymienioną monografią przez 11 lat. Ponieważ złożony przez Autora grant do NCN na realizację tego projektu został odrzucony, badania sfinansował ze swoich prywatnych środków. To poświęcenie finansowe podczas realizacji, tak złożonego projektu naukowego zasługuje na uznanie. Należy w tym miejscu także podkreślić, że gromadząc materiały do powyższej monografii Pan dr Nykiel wykonał rozległą pracę źródłową. Kwerenda objęła archiwa w Turcji, Austrii oraz Polsce. Podczas kwerendy w Archiwum Dyrekcji Wydziału Historii Wojskowości i Studiów Strategicznych Sztabu Generalnego w Stambule w Turcji (ATASE), Autor napotkał znaczne trudności w dostępie do materiału źródłowego. Wynikały one z mało wydajnego i nierzetelnego systemu udostępniania akt archiwalnych. Pomimo spełnienia przez Pana dra Nykiela wymagań tego archiwum, otrzymał skany tylko 183 strony dokumentów. Pozytywny aspekt był jednak taki, że dokumenty te nie były wcześniej badane przez historyków. Autor pracował zresztą w tym archiwum jako jeden z niewielu historyków zagranicznych.

Kwerenda w Turcji objęła również Archiwum Osmańskie w Stambule, gdzie Autor korzystał z 10 zespołów akt, które objęły przeszło 500 stron związanych z realizowanym tematem dokumentów. Natomiast z Archiwum Tureckiego Czerwonego Półksiężycy w Ankarze wykorzystał do konstrukcji książki kilka dokumentów z 7 zespołów akt, które do tej pory nie były analizowane przez historyków.

Najbardziej efektywna była praca badawcza Autora w Archiwum Wojskowym w Wiedniu (*Kriegsarchive*). Z 73 zespołów akt, które dotyczą omawianej tematyki, kwerenda objęła 5 zespołów, a w nich 1700 stron dokumentów, które wykorzystano podczas konstrukcji omawianej monografii. Niestety ze względu na brak wystarczających środków finansowych Autor nie zbadał pozostałych 68 zespołów akt. Jednak analizując materiał archiwalny z *Kriegsarchive*, wykorzystany przez Pana dra Nykiela, uznać należy, że ich wybór był optymalny. Zresztą w sposób transparentny Autor opisał tę sytuację, a kwerendę tych zespołów wyznaczył jako postulat badawczy na przyszłość.

Pan dr Nykiel przeprowadził także kwerendę w polskich instytucjach archiwalnych, a były to Centralne Archiwum Wojskowe Biura Historycznego im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego w Warszawie. Z tego zasobu do konstrukcji narracji wykorzystano jeden zespół akt; Archiwum Narodowe w Krakowie – 2 zespoły akt. Natomiast w Archiwum Zarządu

Cmentarzy Komunalnych w Krakowie był to zespół akt obejmujący *Świadectwa oględzin pośmiertnych*.

Oceniana monografia jest bogato ilustrowana i zawiera 293 fotografie. Należy tutaj podkreślić, że fotografie zostały potraktowane przez Autora jako pełnoprawne źródło, stanowiące uzupełnienie narracji. Analiza i opis ikonografii został wykonany przez Pana dra Nykiela bardzo starannie, zgodnie ze sztuką, co zasługuje na wyróżnienie i wzmacnia walory naukowe ocenianej monografii. Fotografie pochodzą zarówno ze zbiorów Autora, jak i instytucji polskich i zagranicznych. Należy tutaj wymienić zbiory Austriackiej Biblioteki Narodowej, Archiwum Krakowskiej Prowincji Zakonu Karmelitów Bosych oraz Muzeum w Chrzanowie.

Poza źródłami archiwalnym Pan dr Nykiel do konstrukcji narracji wykorzystał także źródła wydane drukiem, oficjalne dokumenty, wspomnienia oraz prasę z epoki zarówno wydawaną w Galicji, jak i Turcji.

Równie pozytywnie należy ocenić opracowania i artykuły zastosowane przez Autora do konstrukcji ocenianej monografii, gdzie znalazły się prace zarówno w języku polskim, jak i niemieckim, tureckim oraz angielskim. Występują wśród nich publikacje z okresu I wojny światowej, jak i najnowsze monografie odnoszące się do omawianych zagadnień.

Autor podzielił pracę na osiem rozdziałów i przyjął w nich układ chronologiczno-problemowy. Rozdział I – *Czego Turcy szukali w Galicji?* stanowi wprowadzenie do poruszanej tematyki. Zabieg ten jest niezwykle korzystny dla narracji. Znajdujemy tam bowiem szczegółową analizę, dlaczego władze Turcji zdecydowały się wysłać swój XV Korpus Armijny (dalej XV KA) na front wschodnio-galicjijski.

Pan dr Piotr Nykiel bardzo sprawnie ukazał meandry ówczesnej przestrzeni geostrategicznej Niemiec, Austro-Węgier oraz Imperium Osmańskiego doby I wojny światowej. Niezwykle cenne jest tutaj również to, że Autor obalił dotychczasowe ustalenia tureckiej historiografii. Po dziś dzień tureccy historycy traktują bowiem wysłanie XV KA do Galicji jako niepotrzebną eskapadę, która nie przyniosła żadnych korzyści Imperium Osmańskiemu. Autor na podstawie analizy źródłowej udowodnił, że było zupełnie odwrotnie. Militarne zaangażowanie tureckiego korpusu w Galicji w latach 1916–1917, zaowocowało w wymiarze geostrategicznym korzystnym dla Imperium Osmańskiego traktatem z Niemcami w 1916 roku. Imperium Osmańskie udowodniło, zarówno niemieckiemu cesarstwu, jak i Austro-Węgrom, że jest lojalnym i pewnym sojusznikiem. Ponadto jednostki XV KA w ogniu walki zostały przeszkolone w zachodniej doktrynie taktycznej. Była to odmienna szkoła walki od tej, którą wcześniej obie dywizje tytułowego korpusu przeszły na Półwyspie Gallipoli.

Doświadczenia taktyczno-operacyjne zdobyte podczas walk w Galicji, zostały wykorzystane przez wojska tureckie w trakcie operacji militarnych w latach 1919–1922.

Równie bardzo interesujący jest rozdział II – *Turcy jadą „podpierać chrześcijańskiego ducha”*, gdzie Autor ukazał mobilizację XV KA oraz jego przerzut do Galicji na pozycje nad rzeką Złota Lipa. Pan dr Nykiel przeprowadził szczegółową analizę: problemów, które powstały podczas transportu, organizacji jednostek tytułowego korpusu, określił ich bojową wartość, scharakteryzował kadrę oficerską oraz podoficerską, umundurowanie oraz wyposażenie, kwestie aprowizacyjne oraz to jak sami żołnierze tego korpusu postrzegali tą niezwykłą dla nich podróż. Tezy i wnioski płynące z tej analizy zostały okraszone cytatami ze wspomnień tychże żołnierzy oraz relacjami prasowymi. Należy tutaj podkreślić, że cytowania te zostały dobrane w sposób niezwykle trafny. Rozdział ten pod względem narracji został skonstruowany wzorcowo. Jednak uważam, że dobrym rozwiązaniem byłoby zamieszczenie tutaj również schematów organizacyjnych tegoż korpusu i podległych dywizji. Tymczasem Autor zdecydował się zamieścić te schematy na końcu książki jako załączniki.

Kolejne rozdziały od III do VI zostały już skoncentrowane na działaniach bojowych ujętych chronologicznie od sierpnia 1916 roku do sierpnia 1917 roku. Były to ofensywa Brusilowa, walki na przełomie 1916/1917 i wiosną 1917, ofensywa Kiereńskiego oraz kontrofensywa Państw Centralnych. Podstawę źródłową przy konstrukcji tych rozdziałów stanowił dla Pana dra Nykiela zasób 1700 stron dokumentów z Archiwum Wojskowego w Wiedniu. Należy tutaj podkreślić, że krytyczna analiza tych źródeł została poprowadzona bardzo sprawnie i jednocześnie starannie. Autor właściwie dzień po dniu odtworzył losy jednostek tytułowego tureckiego XV KA. Opisuując przebieg wydarzeń schodził często do poziomu kompanii, plutonu, a nawet wybranych podoficerów i oficerów. Pomimo ogromnej liczby wydarzeń ukazanych w powyższych rozdziałach (rozgrywały się jednocześnie na wielu płaszczyznach) narracja została poprowadzona z umiarem i czytelnik nie został przytłoczony falą szczegółów. Również cytowania zostały dobrane trafnie. Świadczy to niewątpliwie o dojrzałości naukowej Autora i poziomie umiejętności naukowego pisarstwa. Pan dr Piotr Nykiel po raz kolejny obalił liczne, często mało naukowe, ustalenia tureckich historyków. Dotyczyły one m.in. organizacji i działań bojowych artylerii tytułowego korpusu.

W rozdziale VII – *Turcy na tyłach frontu*, Pan dr Piotr Nykiel ujął społeczny wymiar funkcjonowania tureckiego XV KA. Przedstawione tam zostały relacje tureckich żołnierzy (w tym oficerów) z przedstawicielami innych nacji oraz miejscowej ludności. Również ciekawa jest perspektywa rannych i chorych tureckich żołnierzy w szpitalach, czy też jeńców, którzy

zostali wysłani do rosyjskich obozów. Pan dr Piotr Nykiel podjął się także analizy miejsc wiecznego spoczynku żołnierzy tureckich.

Zwieńczenie monografii, zgodnie z formalnymi wymogami, stanowi zakończenie. Na końcu publikacji zostały umieszczone również 24 mapy, ujęte w skali operacyjnej oraz taktycznej. Wszystkie mapy zostały sporządzone przez Pana dra Piotra Nykiela zgodnie z wymogami NATO, z użyciem formalnych znaków taktycznych. Zarówno jakość ich wykonania jak i szczegółowość, zostały dobrane prawidłowo do tekstu. Przemawia to na korzyść ocenianej publikacji. Wątpliwości budzi jednak ich umieszczenie na końcu publikacji, co moim zdaniem, przy tak dużej objętości, jest niewygodne dla czytelnika. Podczas bowiem wnikliwej analizy działań, znacznie lepszym rozwiązaniem byłoby umieszczenie map w tekście i to w miejscach, gdzie omawiane wydarzenia korespondują z tymi mapami.

Niewątpliwie cenne dla tej monografii są aneksy, które obejmują strony od 651 do 705. Zamieszczony w aneksach materiał jest niezwykle różnorodny, co tylko działa na korzyść ocenianej książki. Autor zamieścił tam schematy organizacyjne jednostek wchodzących w skład XV KA, biogramy dowódców, obsadę personalną podległych jednostek, stany uzbrojenia i amunicji, wiersze i piosenki żołnierzy tureckich z okresu stacjonowania w Galicji, wykaz szpitali i ośrodków dla tureckich rekonwalescentów. Do aneksów wchodzi także zestawienie cmentarzy na terytorium Ukrainy, Czech, Słowacji oraz Polski, gdzie zostali pochowani żołnierze tureccy z XV KA. Aneksy zamyka zestawienie walk tegoż korpusu. Trafny dobór aneksów, które w dużej części zostały opracowane przez Autora, szczegółowość oraz rzetelne ich wykonanie, świadczą bardzo pozytywnie zarówno o naukowym rzemiośle dra Piotra Nykiela. Uważam jednak, że schematy organizacyjne tytułowego korpusu, jak i podległych jemu jednostek, powinny znaleźć się w tekście głównym. Równie wartościowe byłoby dla omawianej monografii opracowanie schematów organizacyjnych jednostek rosyjskich z którymi walczył turecki XV KA.

Podczas czytania powyższej książki, nie napotkałem błędów merytorycznych. Mam jednak duże wątpliwości czy używanie czasu przyszłego w kontekście opisywanych wydarzeń z przeszłości jest trafnym wyborem. Pan dr Piotr Nykiel m.in. na stronach 89-90 stwierdził: „(...) Podczas kolejnych miesięcy pobytu w Galicji osmański arsenał broni okopowej wzbogacał się o nowe egzemplarze i typy, których pojawienie się będziemy sygnalizować w miarę chronologicznego omawiania wydarzeń na froncie (...)”. Na stronie 100 w przypisie nr 15 oraz 17 Autor użył zwrotu „(...) straty armii austro-węgierskiej (...)” w kontekście sił zbrojnych. Moim zdaniem sformułowanie to powinno być zastąpione raczej zwrotem *straty wojsk austro-węgierskich*. W kilku miejscach w tekście znalazłem pewne niejasne

sformułowania np. na stronie 111 Autor stwierdził: „Zniszczeniu uległo sześć okopów i dwie ziemianki (...)”. Niezrozumiałe jest, czy mowa tutaj o 6 metrach linii okopów, 6 odcinkach okopów w różnych miejscach pozycji obronnej, czy innym odcinku tej pozycji. Autor użył także w kilku miejscach (m.in. na stronie 141 i 168) sformułowania „personel” w kontekście obsługi karabinu maszynowego. Parokrotnie, np. na stronie 296, Pan dr Nykiel używa sformułowania „bunkier” w kontekście schronu (w tym przypadku stanowiska ogniowego miotacza min). Doprecyzowania wymaga również opis fotografii 246 na stronie 560, gdzie Autor rozpoznał podoficerów niemieckich jako „oficerów”. Przedstawione powyżej moje uwagi mają tylko charakter techniczny i absolutnie nie deprecjonują omawianej publikacji.

Pisząc tak obszernie dzieło, gdzie bohaterami są ludzie, w tym przypadku żołnierze tureckiego XV KA, trudno było Autorowi nie angażować się emocjonalnie w przedstawiane wydarzenia. Jednak pisząc o bitewnych przeżyciach żołnierzy, często ekstremalnych wydarzeniach, jest niemożliwością dla każdego autora pozostać tylko biernym i chłodnym obserwatorem. Widać to również w książce Pana dra Piotra Nykiela np. na stronie 135 Autor opisując przebieg walki z żołnierzami rosyjskimi stwierdził na temat jednego z tureckich oficerów: „(...) Niestety dowódca kompanii zginął od wybuchu pocisku artyleryjskiego”. Najważniejsze jest jednak to, że w przypadku tej monografii, to emocjonalne zaangażowanie Autora nie wpływa na ocenę przedstawianych wydarzeń i moim zdaniem stanowi pozytywny aspekt jego pracy.

Reasumując, przedstawiona do oceny monografia autorstwa dra Piotra Nykiela reprezentuje bardzo wysoki poziom naukowy. Należy uznać, że jest to praca dojrzałego historyka wojskowości (powstała 12 lat po doktoracie), co jest widoczne zarówno w analizie źródeł, jak i narracji poprowadzonej niezwykle sprawnie. Do konstrukcji swojej książki Autor wykorzystał doskonałą znajomość języka osmańsko-tureckiego oraz tureckiej kultury. Na uwagę zasługuje również fachowo i rzetelnie wykonana kwerenda archiwalna oraz przeprowadzona zgodnie z kanonami sztuki krytyczna analiza źródeł. Jednym z najważniejszych aspektów ocenianej monografii jest to, że wnosi nowe ustalenia do światowej historiografii I wojny światowej. Reprezentuje w tym aspekcie nową jakość, która w wielu miejscach burzy ustalenia tureckich historyków. Dlatego też niezwykle cenne dla polskiej historiografii byłoby jej przełożenie w całości na język angielski i opublikowanie w renomowanym, międzynarodowym wydawnictwie naukowym.

3.2. Publikacje wydane po uzyskaniu tytułu doktora,

Pan dr Piotr Nykiel po otrzymaniu tytułu doktora opublikował 2 monografie autorskie. Pierwsza była to poszerzona oraz przeredagowana rozprawa doktorska wydana w 2008 r. pt. *Wyprawa do Złotego Rogu. Działania wojenne w Dardanelach i na Morzu Egejskim (sierpień 1914 – marzec 1915)*, ss. 373. W drugim przypadku była to monografia zgłoszona jako podstawa do ubiegania się o tytuł doktora habilitowanego, wydana w 2020 r. pt. *Mahometanie Wernyhory. Turcy na froncie galicyjskim w latach 1916–1917*, ss. 740.

W powyższym okresie Pan dr Nykiel opublikował również 15 rozdziałów w recenzowanych monografiach naukowych, w tym 4 w języku angielskim oraz 2 w języku tureckim wydane w międzynarodowych publikacjach. Natomiast pozostałe teksty w języku polskim, zostały wydane przez tak prestiżowe instytucje naukowe, jak: Polska Akademia Umiejętności w Krakowie, czy Polskie Towarzystwo Heraldyczne. Tematyka poruszana w tych tekstach obejmuje zarówno wojny morskie przez rok 1914, dzieje tureckiego XV KA, relacje polsko-tureckie na przestrzeni dziejów oraz historię Turcji. Autor poruszał w tych tekstach zarówno tematykę historyczną, jak i szeroko pojętą kulturę osmańską/turecką. Tak różnorodna tematyka badawcza podejmowana przez Pana dr Piotra Nykiela, świadczy pozytywnie o jego wysokim poziomie pracy badawczej oraz warsztacie.

Po uzyskaniu stopnia doktora Pan Piotr Nykiel opublikował łącznie 13 artykułów. Spośród nich 8 zostało opublikowanych w czasopismach naukowych. Z liczby tej 3 ukazały się w czasopismach punktowanych z wykazu Ministra Edukacji i Nauki – 2 w czasopiśmie „Belleten” (2x20 pkt. = 40 pkt.) oraz jeden artykuł w czasopiśmie „Studia Maritima” (100 pkt.)² Natomiast 5 artykułów spośród 13 wydał w czasopiśmie „Okręty Wojenne”. Należy tutaj zaznaczyć, że jest to czasopismo popularno-naukowe, jednak reprezentuje bardzo wysoki poziom merytoryczny. Autorami są tam wybitni specjaliści marynistyki i historii wojen morskich zarówno polscy, jak i międzynarodowi. W ocenianym okresie Pan dr Piotr Nykiel opublikował także artykuł recenzyjny w czasopiśmie „Studia Historyczne”. Wymienione wyżej czasopisma nie posiadają wskaźnika Impact Factor.

Pan dr Piotr Nykiel nie posiada profilu na Google Scholar. Natomiast posiada konto na portalu *Academia.edu*, gdzie według danych na dzień 04.01.2022 r., jego publikacje były

² Punkcja czasopisma „Belleten” oraz „Studia Maritima” na podstawie: *Scalony wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych*, [załącznik w:] *Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. o zmianie i sprostowaniu komunikatu w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych*, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia-21-grudnia-2021-r-o-zmianie-i-sprostowaniu-komunikatu-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych>, dostęp: 04.01.2022 r.

cytowane w książkach i artykułach już 90 razy. W dużej części są to prace naukowe i popularno-naukowe badaczy zagranicznych, opublikowane w językach angielskim i tureckim.

4. Istotna aktywność naukowa po uzyskaniu stopnia doktora,

Po uzyskaniu stopnia doktora w latach 2008-2017, Pan dr Piotr Nykiel prowadził istotną aktywność naukową, którą realizował zarówno w uczelniach wyższych, instytucjach naukowych oraz instytucjach kultury w Polsce i zagranicą. W maju 2013 roku w ramach programu Erasmus dla pracowników naukowych gościł w Orta Doğu Teknik Üniversitesi w Ankarze.

W latach 2008-2017 wzięł aktywny udział w 17 konferencjach naukowych, w tym 6 miało charakter międzynarodowy. Tak duża aktywność w tej kategorii zasługuje na uznanie.

W tym czasie wygłosił 14 wykładów na zaproszenie w języku tureckim, angielskim i polskim. Miały one miejsce na uczelniach wyższych (w tym tureckich), podczas wydarzeń dyplomatycznych (w tym w Stambule i Rzymie) oraz w muzeach. Poruszana w nich tematyka dotyczyła zarówno historii Turcji, relacji polsko-tureckich, jak i wojen morskich.

Dr Piotr Nykiel w ocenianym okresie działał aktywnie w 6 międzynarodowych oraz 3 krajowych instytucjach, organizacjach i towarzystwach naukowych. Spośród organizacji międzynarodowych należy wymienić tutaj: Gallipoli Association z Londynu (od 2006 r. do chwili obecnej), Society for Military History z USA (od 2009 r. do chwili obecnej), Instituut voor Turkse Studies z Utrechtu (lata 2011–2015), Gallipoli & Dardanelles International z Wielkiej Brytanii (od 2013 r. do chwili obecnej). Spośród polskich organizacji, instytucji oraz towarzystw, w których aktywnie działa Pan dr Nykiel, należy wymienić: Komisję Historii Wojen i Wojskowości Polskiej Akademii Umiejętności (członek w latach 2015–2021), Grupę Badawczą do Spraw Współczesnej Turcji przy Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego (od 2014 roku do chwili obecnej) oraz Stowarzyszenie Wyprawy Wrakowe (od 2011 r. do chwili obecnej).

W kategorii tej należy wskazać również członkostwo Pana dra Piotra Nykiela w komitetach redakcyjnych oraz radach naukowych czasopism. W latach 2011–2015 był członkiem komitetu redakcyjnego międzynarodowego czasopisma „International Review of Turkish Studies”, które było wydawane w Utrechcie. Od 2017 r. jest stałym recenzentem czasopisma naukowego „Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları” wydawanego przez Uniwersytet w Stambule. Od 2019 r. jest członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopisma naukowego – półrocznika „Türkiyat Mecmuası”, które wydaje Instytut Turkologii

Uniwersytetu Stambulskiego. W 2021 r. został również gościnnym redaktorem naukowym 31 tomu tego czasopisma.

Od 2008 roku, a więc po uzyskaniu stopnia doktora, Pan dr Piotr Nykiel był recenzentem monografii naukowej pt. *Turcja i Europa. Wyzwania i szanse*, red. Adam Szymański, Wydawnictwo Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2021. Był także recenzent tekstów w 7 czasopismach naukowych, w tym 2 międzynarodowych: „British Journal of Middle Eastern Studies” oraz „Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi”.

W ocenianym okresie Pan dr Piotr Nykiel uczestniczył w kilku ekspedycjach badawczych. W październiku 2011 r. został kierownikiem naukowym projektu realizowanego przez Stowarzyszenie Wypraw Wrakowych – „Pierwsza Polska Ekspedycja Nurkowa do Dardaneli, 2011”. Natomiast od 2011 do 2013 roku pełnił funkcję kierownika naukowego projektu „Pierwsza Polsko–Turecka Ekspedycja Nurkowa do Dardaneli, 2013”. Reprezentantem strony tureckiej w tym projekcie była uczelnia Onsekiz Mart Üniversitesi w Çanakkale. Przedstawiciele tego tureckiego uniwersytetu samodzielnie zrealizowali założenia powyższego projektu, nie konsultując tego ze swoimi polskimi partnerami. Dlatego też strona polska wstrzymała realizację tej inicjatywy badawczej.

Równie warte odnotowania jest to, że Pan dr Piotr Nykiel w ocenianym okresie wykonał 5 ekspertyz naukowych. W tym dwie bronioznawcze dla Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego (2017 r.), konsultację tłumaczenia powieści historycznej dla Wydawnictwa Literackiego z Krakowa (2017 r.), konsultację naukową wystawy dla Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie (2018 r.) oraz ekspertyzę artefaktu dla Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu (2020 r.) W latach 2014–2020 wykonał także sześć ekspertyz naukowych artefaktów muzealnych ze zbiorów prywatnych.

5. Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzujące naukę,

5.1. Osiągnięcia dydaktyczne,

Pan dr Piotr Nykiel od otrzymania tytułu doktora w 2007 roku do chwili obecnej jest zatrudniony w Instytucie Orientalistyki Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Dlatego też większość zajęć, które prowadził w ocenianym okresie było zajęciami językowymi. Obejmowały one zarówno ćwiczenia z języka tureckiego, jak i seminaria językowe na studiach magisterskich. W tym czasie wypromował 6 prac magisterskich oraz 9 licencjackich. Wszystkie z nich posiadały charakter interdyscyplinarny i obejmowały zakres

historii, nauk politycznych, literatury oraz kulturoznawstwa. Pan dr Piotr Nykiel pełnił także funkcję promotora pomocniczego w dwóch postępowaniach doktorskich.

5.2. Osiągnięcia organizacyjne,

Do jednych z najważniejszych osiągnięć organizacyjnych Pana dra Piotra Nykiela należy zaliczyć prace nad organizacją trzech Ogólnopolskich Konferencji Turkologicznych w latach 2009, 2013, 2017, gdzie pełnił funkcję sekretarza. Poza tym Pan dr Piotr Nykiel od kilkunastu lat pełni funkcję opiekuna studentów I roku w Instytucie Orientalistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dodatkowo jest administratorem strony internetowej Katedry Turkologii UJ. W 2007 roku pełnił także funkcję sekretarza komisji rekrutacyjnej w Instytucie Filologii Orientalistycznej UJ.

5.3. Popularyzacja nauki,

Pan dr Piotr Nykiel od 2007 roku podejmował również działania w materii popularyzacji nauki, należy wskazać tutaj organizację dwóch wystaw poświęconych historii, które zostały przygotowane na zamówienie Centrum Kultury Tureckiej w Warszawie. Pierwsza z nich pt. „Gallipoli – 100 lat po bitwie” była wystawiana w 2015 roku w Warszawie, Krakowie, Gdańsku, Kołobrzegu i Toruniu. W ramach otwarcia wystawy w miastach tych Pan dr Piotr Nykiel wygłosił wykład, który dotyczył operacji w Dardanelach w latach 1915–1916. Poza planszami, opublikował także katalog wystawy w języku polskim, angielskim i tureckim, który liczył 80 stron.

Druga wystawa pt. „Kiedy Turek napoi konie w Wiśle. Żołnierze osmańscy na froncie wschodnio-galicjskim (1916-1917)” była przedstawiana w Krakowie, Chrzanowie, Warszawie, Stalowej Woli, Kołobrzegu, Przemyślu, Rzeszowie, Lublinie oraz Gdańsku. Warto odnotowania jest to, że Pan dr Nykiel opracował wszystkie plansze oraz liczący 60 stron katalog wystawy w języku polskim, tureckim i angielskim. Otwarcie wystawy w poszczególnych miastach było poprzedzone wykładami Autora.

W 2006 r. został zaproszony w roli eksperta do programu „Avrupa Vizyonu”, którego premiera miała miejsce w tureckiej telewizji publicznej TRT w dniu 29.03.2006 r.

W 2014 r. Pan dr Piotr Nykiel wziął udział w programie telewizyjnym TVP „Historia” pt. „Spór o historię”, a jego tematyka dotyczyła 600-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych przez Polskę i Turcję. Premiera tego programu miała miejsce 06.02.2014 r.

Tego samego roku udzielił wywiadu dla radia RMF „Classic”, a tematyka była poświęcona również 600-leciu nawiązania stosunków dyplomatycznych przez Polskę i Turcję. Premiera audycji miała miejsce 03.04.2014 r.

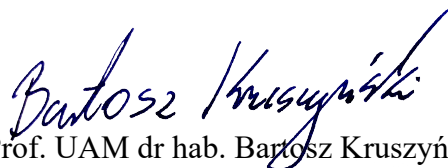
W 2018 roku Pan dr Nykiel udzielił konsultacji naukowej podczas wystawy „Stambuł. Dwa światy, jedno miasto”, która została zorganizowana przez Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie. Już podczas wystawy wygłosił także wykład dotyczący stambulskiej straży pożarnej.

6. Ocena końcowa,

Na podstawie powyższej szczegółowej analizy i przytoczonej argumentacji uznaję, że monografia autorstwa Pana dra Piotra Nykiela pt. *Mahometanie Wernyhory. Turcy na froncie galicyjskim w latach 1916–1917*, Wydawnictwo Libron: Kraków 2020 (ss. 740), **jest osiągnięciem naukowym, które stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny historia.** Biorąc pod uwagę bardzo wysoką jakość naukową tej monografii, tytaniczną pracę źródłową wykonaną przez Autora, wiele nowych ustaleń badawczych, a tym samym duże znaczenie tej publikacji dla światowej historiografii I wojny światowej, **stawiam wniosek o jej wyróżnienie.**

Jednocześnie stwierdzam, że Pan dr Piotr Nykiel od czasu uzyskania stopnia doktora nauk humanistycznych z zakresu historii w 2007 roku, **wykazał się istotną aktywnością naukową, która była realizowana w wielu uczelniach, instytucjach naukowych oraz instytucjach kultury w Turcji oraz w Polsce. Również bardzo dobrą notę wystawiam dla Jego osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę.**

Reasumując, moja ocena dorobku naukowego, osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych Pan dr Piotr Nykiel jest pozytywna. Dlatego też uważam, że Pan dr Piotr Nykiel spełnia warunki nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznym w dyscyplinie historia, zgodnie z wymogami art. 219 Ustawy o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 roku (Dz.U. z 2018 poz. 1668).

Prof. UAM dr hab. Bartosz Kruszyński